

HET ZWARTE GAT VAN DE REÏNTEGRATIE

TIE **Wanprestaties en
verdwenen miljarden**

SP.

Verslag van het SP-Meldpunt Reïntegratie en
een analyse van de commerciële reïntegratiesector

Socialistische Partij

Paul Ulenbelt, SP-Tweede Kamerlid
Paul Lempens, SP-Tweede Kamerlid
Bart van Kent, fractiemedewerker

April 2008

www.sp.nl

HET ZWARTE GAT VAN DE REÏNTEGRATIE

Wanprestaties en verdwenen miljarden

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	7
1. Een analyse van de reïntegratiebranche	9
Bijlage: tien onderzochte reïntegratiebedrijven	10
2. De bevindingen van het Meldpunt Reïntegratie	13
Gebakken lucht, loze beloftes en onjuiste voorlichting	14
Begeleiding niet op maat, maar onder de maat	15
Vernederend en intimiderend	17
Makkelijk verdiend	18
3. Conclusie en voorstellen	21
Bronnen	22
Contactinformatie	23

SAMENVATTING

Eind 2004, twee jaar na de invoering van marktwerking in de arbeidsbemiddeling, constateerde de SP dat de reïntegratie “een schandalige miskleun was in de orde van grootte van de Betuwelijn”. In 2008, van 1 februari tot 18 maart, hebben wij de deelnemers opnieuw naar hun ervaringen gevraagd via het meldpunt op: www.sp.nl/enquetes/reintegratie/ In hoofdstuk 2 komen zij uitgebreid aan het woord.

De bevindingen

Het blijkt nog steeds een puinhoop. Van de ruim 200 meldingen die wij van 1 februari tot 18 maart binnenkregen, waren er slechts vier positief. Maar ook bij deze vier was er geen sprake van het vinden van werk: de deelnemers waren tevreden over de bejegening door het betreffende reïntegratiebedrijf.

Veruit de meeste meldingen hadden betrekking op de slechte kwaliteit van de reïntegratietrajecten. Veel mensen geven aan door eigen inspanning aan werk te zijn gekomen en dat het reïntegratietraject daarbij niet heeft geholpen of zelfs heeft tegengewerkt! Een vaak gemelde klacht is het snel wisselen van de begeleiders en het niet aansluiten van de standaard-cursussen op de achtergronden en behoeften van de cliënten.

Positieve uitzonderingen

Kleinschalige bedrijven, gericht op speciale doelgroepen, en organisaties die reeds voor de introductie van de marktwerking gespecialiseerd waren in sociale activering en arbeidsbemiddeling, hebben vaak nog wél een mensgerichte aanpak. Dat blijkt uit de praktijk, uit werkbezoeken en uit positieve verhalen van cliënten. Deze nuance willen we hier graag aanbrengen. Maar ook bij deze kleinschalige bedrijven en organisaties staan ze vaak niet te juichen bij de komst van marktwerking in hun sector.

Het zwarte gat

De afgelopen zes jaar is door de overheid € 7,7 miljard besteed aan commerciële reïntegratie. Deze miljarden gingen naar ruim 2100 reïntegratiebedrijven. Onderzoek van de SP naar tien grote reïntegratiebedrijven toont aan dat deze bedrijven weigeren om openheid van zaken te geven over de besteding van het belastinggeld.

Het nettoresultaat van reïntegratie is niet bekend. Het is niet duidelijk hoeveel mensen na een reïntegratietraject aan het werk zijn. Bij mensen die wel werk hebben gevonden, is onduidelijk of dat dankzij reïntegratie was of dat het hen op eigen kracht ook zou zijn gelukt. In een aantal gevallen leverde een reïntegratietraject zelfs een vertraging op, omdat mensen tijdens een traject stoppen met zoeken naar werk.

Wij hebben geconstateerd dat steeds meer reïntegratiebedrijven onderdeel of eigendom zijn van een uitzendbedrijf. Deze constructie maakt het mogelijk om dubbel geld te verdienen. Het reïntegratiebedrijf krijgt betaald omdat het iemand via het eigen uitzendbedrijf aan het werk heeft 'geholpen'. En het uitzendbedrijf verdient weer aan het uitzenden of detacheren van deze persoon.

Op grond van de ruim 200 meldingen en de volgende analyse van de reïntegratiesector komen wij tot de conclusie dat de vele miljarden niet goed worden besteed en uit het zicht zijn verdwenen. Sinds 2004 is er niets verbeterd.

1. EEN ANALYSE VAN DE REÏNTEGRATIEBRANCHE

Wat hebben de miljarden opgeleverd?

Sinds de introductie, zes jaar geleden, van marktwerking in de reïntegratiesector is ruim € 7,7 miljard belastinggeld aan reïntegratie uitgegeven. Het merendeel van de reïntegratie levert echter niet op waarvoor het bedoeld is, namelijk mensen aan werk helpen. Exacte cijfers zijn niet bekend, maar naar schatting werkt één op de zes mensen na een reïntegratietraject zes maanden. Niet duidelijk is of deze mensen aan werk komen door de reïntegratie of dat dit zonder reïntegratie ook was gelukt. In een aantal gevallen zorgt een reïntegratietraject er zelfs voor dat het vinden van werk langer in plaats van korter duurt. Wat er na deze zes maanden werken met deze mensen gebeurt, bijvoorbeeld of ze daarna opnieuw in een reïntegratietraject komen, is niet bekend. Het percentage mensen dat naar een vaste baan wordt geholpen is volstrekt onduidelijk.

Aanbesteden en verantwoorden

420 gemeenten besteden het grootste deel van de reïntegratie uit. Zo besteedt bijvoorbeeld 77 procent van de grote gemeenten (met meer dan 100.000 inwoners) 80 tot 99 procent van het beschikbare budget aan de private reïntegratiemarkt. In de overeenkomsten tussen gemeente en reïntegratiebedrijf is vastgelegd hoe de uitgaven door het reïntegratiebedrijf tegenover de gemeente verantwoord moeten worden. Deze verantwoording is in de meeste gevallen per traject en bestaat onder andere uit het aantonen of iemand na het traject zes maanden heeft gewerkt. Reïntegratiebedrijven ontvangen de betaling meestal in twee delen: een deel aan het begin van een traject en het tweede deel na het behalen van het vastgesteld doel. Stel dat alle 420 gemeenten twee bedrijven inschakelen, dan betekent dit dat er 840 verslagen zijn. Elke gemeente bepaalt zelf hoe deze verslagen zijn opgebouwd. Door het grote aantal uitbestedingen, contracten en verantwoordingsafspraken is het onmogelijk om vast te stellen wat deze trajecten opleveren, wat de gemiddelde prijs van een traject is, en welke trajecten naar werk leiden en welke niet.

HET ZWARTE GAT VAN DE REÏNTEGRATIE

Het nettoresultaat van de reïntegratie is dus volstrekt onduidelijk, toch blijven de miljarden naar de commerciële bedrijven stromen. Wij hebben tien grote reïntegratiebedrijven onderzocht (zie voor een overzicht de bijlage), en **geen van deze tien bedrijven kan of wil de besteding van de publieke middelen verantwoorden en aantonen welke diensten ervoor geleverd zijn en met welk resultaat**. Uit de financieel jaarverslagen van de tien bedrijven is niet af te leiden wat de winst of omzet uit de publieke middelen is geweest. Reïntegratiebedrijven werken ook voor private opdrachtgevers, en bijna alle reïntegratiebedrijven zijn onderdeel van een holding met verschillende dochterondernemingen. Omdat er veel onderlinge concurrentie is, wordt de bovengenoemde informatie als concurrentiegevoelig gezien. Met andere woorden: met een beroep op het belang van marktwerking kan de controle op de besteding van miljarden euro's belastinggeld vermeden worden.

Met twee handen zakkenvullen

Wij hebben geconstateerd dat steeds meer bedrijven op twee manieren geld verdienen aan reïntegratie. De combinatie van reïntegratiebedrijf en uitzendbedrijf binnen één concern of holding maakt dit mogelijk. Een voorbeeld: het bedrijf Sagenn Diensten is 100 procent aandeelhouder en bestuurder van Sagenn Reïntegratie én van Sagenn Detachering en Uitzending. Deze bedrijven hebben dezelfde commercieel directeur en financieel controleur. Een gemeente betaalt het eerste deel van een reïntegratietraject aan Sagenn Reïntegratie, dat vervolgens een cliënt doorstuurt naar Sagenn Detachering en Uitzending. Dit laatste bedrijf laat deze persoon ergens voor 6 maanden werken en verdient daar aan. Vervolgens incasseert Sagenn Reïntegratie de tweede betaling voor het reïntegratietraject bij de gemeente.

Uit het onderzoek bij de tien reïntegratiebedrijven blijkt dat vier van de tien bedrijven ook actief zijn in de uitzend- en detacheringsbranche (naast Sagenn zijn dat USG Restart, Serin en Salto). De minister sluit niet uit dat personen bij dochterondernemingen aan de slag worden geholpen. Deze constructie is ook bekend bij Boaborea (de brancheorganisatie van de reïntegratiesector). Een handige constructie om extra te verdienen, niet om mensen aan werk te helpen...

Bijlage: tien onderzochte reïntegratiebedrijven

Rework

Voert reïntegratie uit in opdracht van o.a. de gemeenten Heerenveen, Hilversum en Leiden. Rework is voor 100 procent eigendom van RT & A Holding B.V. Er is geen winst-en-verliesrekening bij de

Kamer van Koophandel beschikbaar. Er is geen financiële verantwoording over de besteding van publieke middelen. Ook zijn er geen cijfers beschikbaar over de nettoresultaten van de reïntegratietrajecten.

Salto Depiro

Voert reïntegratie uit in opdracht van het UWV en o.a. de gemeenten Roosendaal, Eindhoven en Spijkenisse. Salto Depiro is 100 procent eigendom van de Salto Groep, die bestuurder en aandeelhouder is van 19 ondernemingen, waaronder Salto Detachering en Salto Uitzend. Salto Groep had in 2006 een netto-omzet van € 16 miljoen. Er is geen financiële verantwoording over de besteding van publieke middelen, en er zijn geen cijfers over de nettoresultaten van de reïntegratietrajecten beschikbaar.

Agens

Voert reïntegratie uit in opdracht van het UWV en o.a. de gemeenten Amsterdam, Rotterdam en Maastricht. Agens is onderdeel van Agens Holding, de bestuurder en 100 procent aandeelhouder van 7 ondernemingen. Agens Holding had een netto-omzet van € 46,5 miljoen in 2005. Er is geen financiële verantwoording over de besteding van publieke middelen en er zijn geen cijfers over de nettoresultaten van de reïntegratietrajecten beschikbaar.

Focus

Voert reïntegratie uit in opdracht van o.a. de gemeenten Utrecht, Breda en Arnhem. Focus is onderdeel van Focus Holding, bestuurder en 100 procent aandeelhouder van 1 onderneming, met een netto-omzet van € 4,3 miljoen in 2004. Een recentere winst en verliesrekening is niet beschikbaar. Er is geen financiële verantwoording over de besteding van publieke middelen en er zijn geen cijfers over de nettoresultaten van de reïntegratietrajecten beschikbaar.

Maatwerk

Voert reïntegratie uit in opdracht van het UWV en o.a. de gemeenten Helmond en Amsterdam. Maatwerk is onderdeel van de Maatwerk Groep, die bestuurder en aandeelhouder is van 2 ondernemingen. Maatwerk Nederland had een netto-omzet van € 2.8 miljoen in 2006. Er is geen financiële verantwoording over de besteding van publieke middelen en er zijn geen cijfers over de nettoresultaten van de reïntegratietrajecten beschikbaar.

USG Restart

Voert reïntegratie uit in opdracht van het UWV en o.a. de gemeente Amsterdam, Zwolle en Den Bosch. USG Restart is onderdeel van USG People, dat bestuurder en aandeelhouder is van ruim 35 dochter-

HET ZWARTE GAT VAN DE REÏNTEGRATIE

ondernemingen, waaronder uitzend- en detachingsbedrijven (o.a. Content en Creyf's). De netto-omzet van USG People in 2006 bedroeg € 3.3 miljard. Er is geen financiële verantwoording over de besteding van publieke middelen en er zijn geen cijfers over de nettoresultaten van de reïntegratietrajecten beschikbaar.

Serin

Voert reïntegratie uit in opdracht van het UWV en o.a. de gemeente Dongen, Zaandam en Den Haag. Serin is voor 100 procent eigendom van Borghols beheer, de bestuurder en aandeelhouder van 3 ondernemingen, waaronder Serin Detachering (Serin Detachering heeft geen winst-en-verliesrekening bij de Kamer van Koophandel). De netto-omzet van Borghols beheer bedroeg in 2005 € 11,3 miljoen. Er is geen financiële verantwoording over de besteding van publieke middelen, en er zijn geen cijfers over de nettoresultaten van de reïntegratietrajecten beschikbaar.

Sagenn Reïntegratie

Voert reïntegratie uit in opdracht van o.a. de gemeenten Den Bosch, Hilversum en Dongen. Sagenn Reïntegratie is onderdeel van Sagenn Diensten, de bestuurder en 100 procent aandeelhouder van 3 ondernemingen, waaronder Sagenn Detachering en Uitzending. Sagenn Diensten had een netto-omzet van € 9.9 miljoen in 2006. Er is geen financiële verantwoording over de besteding van publieke middelen, en er zijn geen cijfers over de nettoresultaten van de reïntegratietrajecten beschikbaar.

Alexander Calder

Voert reïntegratie uit in opdracht van het UWV en o.a. de gemeente Wageningen, Dongen en Den Bosch. Alexander Calder is onderdeel van Calder Holding, de bestuurder en 100 procent aandeelhouder van 9 ondernemingen. De netto-omzet van Calder Holding in 2006 bedroeg € 28.2 miljoen. Er is geen financiële verantwoording over de besteding van publieke middelen en er zijn geen cijfers over de nettoresultaten van de reïntegratietrajecten beschikbaar.

Fourstar

Voert reïntegratie uit in opdracht van het UWV en o.a. de gemeente Arnhem, Leeuwarden en Breda. Fourstar is onderdeel van Fourstar Holding, bestuurder en 100 procent aandeelhouder van 3 ondernemingen. Er is geen winst-en-verliesrekening bij de Kamer van Koophandel te vinden, er is geen financiële verantwoording over de besteding van publieke middelen, en er zijn geen cijfers over de nettoresultaten van de trajecten beschikbaar.

2. DE BEVINDINGEN VAN HET MELDPUNT REÏNTEGRATIE

In het najaar van 2004 opende de SP een Meldpunt Reïntegratie om de ervaringen van mensen met deze bedrijventak te inventariseren. Dit leidde tot een rapportage met schokkende uitkomsten: reïntegratiebedrijven functioneerden amper, maar streken wel een half miljard euro per jaar op. Ze boden vaak een ondeskundige en mensenwaardige behandeling, intimideerden cliënten, dreigden met korting op de uitkering, boden overbodige cursussen en scholingen aan die bovendien niet aansloten bij de opleiding van de cliënt. De regering beweert dat de praktijk inmiddels is verbeterd; de kinderziekten zouden verholpen zijn.

Begin 2008, van 1 februari tot 18 maart, hebben wij daarom mensen opnieuw gevraagd naar hun ervaringen met reïntegratiebedrijven via het Meldpunt Reïntegratie op www.sp.nl (zie www.sp.nl/enquetes/reintegratie/). Het blijkt nu nog steeds een puinhoop te zijn in de reïntegratiebranche. Van de ruim 200 meldingen die het Meldpunt binnenkreeg, waren er slechts vier positief. En ook bij deze positieve meldingen was er geen sprake van het vinden van werk, maar waren de deelnemers vooral tevreden over de begeleiding door het reïntegratiebedrijf.

De meldingen, die wij van 1 februari tot 18 maart 2008 hebben ontvangen, zijn als volgt samen te vatten:

- Het vinden van een baan komt door eigen inspanningen, niet door het reïntegratiebedrijf.
- Mensen worden van het ene **reïntegratiebedrijf** naar het andere gestuurd, zonder positief resultaat.
- Reïntegratietrajecten sluiten niet aan op de ervaring en achtergrond van mensen.
- De begeleiding wisselt snel, waardoor mensen meerdere malen hun verhaal moeten doen en zich niet serieus genomen voelen.
- Mensen worden geïntimideerd met dreigende kortingen op de uitkering en worden vaak op mensenwaardige wijze behandeld.

HET ZWARTE GAT VAN DE REÏNTEGRATIE

- Er wordt door de **reïntegratiebedrijven** makkelijk geld verdiend door minimale inspanningen en het doorsluizen van mensen naar uitzendbedrijven en dochterondernemingen.

In de volgende paragrafen gaan we dieper in op de meldingen, waarbij steeds relevante citaten uit de meldingen gegeven worden.

Gebakken lucht, loze beloftes en onjuiste voorlichting

Uit de meldingen komt naar voren dat de reïntegratiebedrijven zeer weinig doen en bijna geen resultaat bieden. Deelnemers merken weinig van eventuele inspanningen van het bedrijf. De begeleiding is vaak niet meer dan af en toe een gesprek. Er blijkt een groot verschil tussen theorie en praktijk te zijn. Met mooie praatjes worden de mensen binnengehaald, daarna gaat het mis. Van de kant van het bedrijf volgt dan een grote stilte of men wordt onvriendelijker. Beloftes over begeleiding, opleiding en werk worden door de reïntegratiebedrijven niet nagekomen. Het uiteindelijk vinden van een baan blijkt meestal het resultaat van de eigen inspanningen van de deelnemer. Men komt aan het werk ondanks het reïntegratiebedrijf, niet dankzij het bedrijf. Richtlijnen voor de kwaliteit van reïntegratiebedrijven ontbreken of zijn niet bekend. Er is alleen aandacht voor de plichten van deelnemers, niet voor hun rechten, bijvoorbeeld bij kinderopvang, ziekte, verlof, of vergoedingen zoals voor reiskosten. Ook worden er regels overtreden als het gaat om werken met behoud van uitkering.

Citaten uit de meldingen:

“Van de vijf reïntegratiebedrijven waar ik mee te maken heb gehad zijn er twee die beweren dat ze mij aan het werk hebben geholpen. In werkelijkheid heb ik alles zelf gedaan!”

“Ik ben twee jaar lang bezig geweest. De begeleiding was matig. Slechts enkele malen zijn er telefoontjes naar werkgevers gepleegd. Verder kon ik het zelf beter uitzoeken.”

“Feitelijk heeft dit reïntegratiebedrijf niets meer gedaan dan wat flauwekulgesprekjes, onzintestjes, etc. Toen het mij wel duidelijk was dat ik niets opschoot met dit reïntegratietraject, heb ik zelfstandig gesolliciteerd als nachtportier in een hotel te Amsterdam, om zo uit de bijstand te blijven en mijn toenmalige schulden af te lossen. Hiervoor heeft dat reïntegratiebedrijf wel de premie van – ik meen – € 5.000 mogen opstrijken. Dat geld had beter aan scholing besteed kunnen worden.”

“Mijn reïntegratietraject was een lachertje. Het begon met een basistraining Solliciteren van vier dagen. Verplicht... Anders zouden er sancties volgen. Daarna heb ik vrijwel niets meer gehoord. Slechts een

bezoekje thuis waar de consulente aan kwam zetten met een vacature die ik reeds lang op werk.nl gezien had... Een paar maal telefonisch contact gehad, maar dat leek meer om te controleren of ik nog bestond..."

"Ik zat daar één ochtend in de week achter de computer vacatures te zoeken, wat ik thuis ook al deed. Zelfs een stageplek moest je feitelijk zelf gaan zoeken. Ze zeiden wel dat ze overal contacten hadden, maar in de praktijk bleek daar niks van."

Begeleiding niet op maat, maar onder de maat

Veel deelnemers maken melding van veel wisselingen in de begeleiding, waardoor mensen steeds opnieuw hun verhaal moeten doen. Sommige mensen worden van bedrijf naar bedrijf, van traject naar traject gestuurd, zonder enig positief resultaat. Veel mensen voelen zich niet serieus genomen of begrepen door het reïntegratiebedrijf. Naar goede voorstellen van de cliënten zelf wordt niet geluisterd. Cursussen en begeleiding zijn van een lage kwaliteit en niet 'op maat' toegesneden op de situatie van de individuele cliënt. Werkervaringen die wel via reïntegratiebedrijven met werktrajecten worden opgedaan, blijken vaak niet relevant te zijn voor werkgevers. Er is geen professionele begeleiding voor mensen met een handicap of chronische ziekte; met hen wordt geen rekening gehouden, want 'iedereen kan werken'. Het komt zelfs voor dat verplichte reïntegratietrajecten mensen van het werk houden, terwijl er wel passend werk is.

Citaten uit de meldingen:

"Mijn begeleider van de gemeente ken ik alleen van naam en van de intake een jaar geleden."

"Destijds is me dit reïntegratiebedrijf toegewezen. Ik ben daar in totaal misschien vier keer geweest. Niet voor mijzelf, maar omdat er elke keer nieuwe mensen op mijn 'zaak' werden gezet en zij mij graag wilden leren kennen."

"Bij Fourstar in Rotterdam moet ik de hele werkweek door (vijf dagen, 30 uur lang) simpel in- en ompakwerk doen. Ze zeggen dat ze je aan een baan gaan helpen, maar in feite ben je gewoon een goedkope productiekraacht die onder het minimumloon werkt (zonder enige bonus bovenop de uitkering). Het is een traject voor zes maanden. Ze noemen dit een Arbeidstrainingscentrum (ATC), maar van begeleiding – laat staan training – is nauwelijks sprake. Soms legt men niet eens uit hoe je een bepaalde taak moet uitoefenen, waardoor je het zelf moet uitzoeken en er uiterst chaotisch en ongeorganiseerd gewerkt wordt. Het lijkt eerder bezigheidstherapie dan echt werk, ook al wordt het werk gedaan voor diverse commerciële opdrachtgevers."

HET ZWARTE GAT VAN DE REÏNTEGRATIE

“Wat ik gehad heb is een nutteloze cursus ‘Hoe presenteer ik mezelf’ (na elf jaar in de verkoop weet ik dat wel), diverse gesprekken met een zogenaamde werkdeskundige die op niets uitliepen, en een IQ-test waaruit bleek dat ik HBO/WO-niveau bezit, wat ik ook al geruime tijd wist overigens. Gedurende het jaar heb ik twee maal een aanbod gehad voor een baan in de beveiliging, terwijl al duidelijk was dat werk in de beveiliging ongeschikt was (en is) voor mij. Al met al een grote wassen neus dit hele reïntegratietraject.”

“Een groot verloop onder het personeel. Ik heb in een half jaar tijd vier verschillende reïntegratiecoaches gehad, die elkaar ook nog eens allemaal tegenspraken wat betreft de aanpak. Zinloze cursussen om ‘jezelf te leren kennen’ met als toppunt een beroepskeuzetest waaruit kwam dat ik asfalttechnoloog, leraar Russisch (of een andere taal die ik niet spreek) of neurochirurg zou moeten worden. Op mijn opmerking dat neurochirurg mij wel wat leek en mijn vraag hoe ik dat zou moeten aanpakken, kreeg ik als antwoord dat ik dat anders moest zien. Omscholen mocht sowieso niet volgens hen. Wat dan het nut van een beroepskeuzetest was, konden ze me niet duidelijk maken.”

“De begeleider die ik in de eerste periode had ging weg, en toen kreeg ik iemand voor me die in mijn ogen totaal incompetent was. Ze stuurde me bijvoorbeeld vacatures per post op waar ik niet op kon reageren: in al die vacatures was een rijbewijs een voorwaarde. In mijn dossier stond toch duidelijk dat ik GEEN rijbewijs heb. Maar het ergste vond ik wel dat ze het mij kwalijk nam dat ik niet op die vacatures reageerde, want zij had veel moeite gedaan deze te vinden (het waren krantenknipsels!).”

“Het reïntegratiebedrijf zou mensen moeten helpen om weer te kunnen functioneren in de maatschappij na een aantal jaar een uitkering ontvangen te hebben. Tijdens het tweede gesprek dat mijn vriend daar voerde werd er gezegd: ‘Meneer, uw problemen zijn ons te groot, wij willen u niet verder helpen en u komt zeker niet aan het werk.’ Oftewel: veel plezier met de Sociale Dienst. Terwijl mijn vriend nu al bijna zeven jaar probeert om weer in de maatschappij te komen, en zo graag weer aan het werk wil!”

Vernederend en intimiderend

De melders ervaren de bejegening van klantmanagers en reïntegratiemedewerkers vaak als denigrerend, intimiderend en niet menselijk. Soms is er wel sprake van een menselijke bejegening waar deelnemers tevreden over zijn, maar nog steeds leidt zo'n traject niet naar werk. Het blijkt moeilijk om van een slecht presterend bedrijf af te komen. Vaak grijpt zo'n bedrijf dan naar intimidatie door te dreigen met een

negatieve rapportage aan de uitkerende instantie. Bij een negatieve rapportage kan de uitkering verlaagd of zelfs gestopt worden. Schrijnend is ook dat veel oudere mensen (55-plus) in een reïntegratietraject geplaatst worden, terwijl de kans erg klein is dat werkgevers hen willen aannemen. Mensen die nuttig vrijwilligerswerk of mantelzorg doen, worden op straffe van inhouding van de uitkering gedwongen te stoppen.

Citaten uit de meldingen:

“Ik vind het ronduit schandelijk dat de overheid gewoon doorgaat met deze kapitalen-verslindende methode die, zeker voor wat hoger opgeleide en oudere werklozen, weinig tot niets oplevert. Het ergste is eigenlijk nog dat je als werkloze in feite ‘medeplichtig’ gemaakt wordt aan deze praktijken. Wens je daar niet aan mee te werken, dan ben je je uitkering kwijt. En dat kan natuurlijk niemand zich veroorloven.”

“Intimidatie was aan de orde van de dag. Mensen kregen te horen dat ze naar de gemeente konden worden teruggestuurd met een negatief advies, wat tot een strafkorting zou leiden. Maandag, tijdens het personeelsrondje, heb ik ze er fijntjes aan herinnerd dat ook WIJ een negatief advies kunnen uitbrengen aan de gemeente, dat WIJ heel weinig te verliezen hebben en ZIJ een hypotheek moeten betalen. Het bleef doodstil aan de andere kant van de tafel...”

“Dit immens grote bedrijf met vele BV’s heeft een mooie glossy website. Maar in praktijk heeft het daar niets van weg. Het bedrijf blijkt gevestigd in een opslag/fabrieksruimte op een industrieterrein in Oosterhout. Trainingen zijn in werkelijkheid beoordelingen of je op tijd kunt komen en of je goed kunt omgaan met collega’s. Werkzaamheden bestaan uit labels afknippen van knuffels en andere simpele opdrachten uit hun andere BV’s. Dit bedrijf zit landelijk overal. Dit heeft niets te maken met mensen op een goede en respectvolle manier aan het werk helpen. Dit is puur winstbejag. Vreselijke mensenhandel. Heb er geen andere woorden voor.”

“Persoonlijke situatie: academicus, bijna gepromoveerd. Sinds mei 2007 werkloos; contract liep af... Nu word ik door sociale zaken gedwongen aan het Work First Project mee te doen. Een verplicht onderdeel van de begeleiding betreft het verrichten van werkzaamheden bij de Dienst Sociale Werkvoorziening (DSW). Deze situatie vind ik ronduit schandelijk en uiterst vernederend. Ik ben me rot geschrokken. De communicatie met de consulent van sociale zaken verliep slecht. Geen begrip voor mijn situatie.”

“Helaas heb ik ook te maken gehad met reïntegratiebedrijven... Mijn vriend moest leren kwispelen met een staart onder het mom van teambuilding.”

“Bij een reïntegratiebedrijf in Zeist loopt een man van 64 rond, en ook nog een paar van rond de 60. Is dit normaal en/of zinnig?”

Makkelijk verdiend

De meeste melders ervaren heel duidelijk dat de reïntegratiebedrijven vooral aan hun cliënten willen verdienen. Mensen aan werk helpen komt op de tweede plaats. Het snel incasseren van de premie van de gemeente staat voorop. Veel bedrijven nemen dan ook alleen contact op met een cliënt wanneer er een rapport naar de uitkerende instantie moet. Soms zeggen bedrijven heel eerlijk tegen een cliënt: “Wij kunnen niets voor u doen, maar u mag niet stoppen, want anders krijgen wij niets of veel minder premie voor uw reïntegratie.” Rapportages zijn vaak gebakken lucht: ze bevatten onjuistheden of overdrijven de rol van het reïntegratiebedrijf in het vinden van werk.

Citaten uit de meldingen:

“Gekscherend zei ik tijdens mijn herkeuring ‘als het opzetten van mijn eigen praktijk niet lukt, ga ik een reïntegratiebedrijf beginnen, want makkelijker je geld verdienen kan niet.’”

“Ik kreeg een begeleidingsplan onder ogen, door Agens rondgestuurd, wat ik zelf nog nooit gezien had! Ik werd afgeschilderd als een idioot die nog helemaal aan het handje gehouden moet worden en alles moet leren. Als ik werkgever was, had ik mijzelf niet eens aangenomen.”

“Keer op keer zie je bij Sagenn te Dordrecht dezelfde mensen opnieuw binnen komen, terwijl Sagenn wel lekker z’n handje ophoudt.”

“Tot driemaal toe heb ik Reïntegratie Randstad benaderd, maar men neemt niet eens contact op. Mijn vermoeden is dat men alleen nog mensen helpt als men zeker weet dat men er zelf genoeg aan overhoudt. Nu vallen veel mensen helemaal buiten de boot.”

“Met verschillende mensen heb ik gesproken en ben tot de conclusie gekomen dat zij niets voor mij konden doen. Toen ik voorstelde dat ik wilde stoppen om verdere geldverspilling tegen te gaan, zei een medewerker ‘dat kan niet zomaar, wij krijgen € 8.000 voor u!’.”

“Het reïntegratiebedrijf heeft € 5.000 ontvangen voor slechts twee gesprekken.”

“Van het derde en laatste traject, dat ongeveer anderhalf jaar heeft geduurd, waren de eerste drie maanden nog enigszins zinvol: persoonlijkheidsonderzoek, gesprekstraining etc. Maar toen het erop aan kwam hulp te bieden bij het vinden van werk, liet ook het laatste bedrijf het vreselijk afweten. Ik kreeg een paar inter-

netadressen van vacaturesites die ik uiteraard zelf al lang had gevonden. Na veel telefoontjes kreeg ik zeer moeizaam af en toe een naam van een bedrijf (ook van internet geplukt), en daar moest ik het mee doen. En dat laatste traject voor de som van € 2.500, het bedrag dat ieder reïntegratiebedrijf krijgt voor alleen al het aannemen van een cliënt. Er is dus inmiddels € 14.000 à € 15.000 en misschien zelfs meer betaald aan reïntegratiebedrijven, maar ik heb nog steeds geen werk.”

“Later kreeg ik te horen dat ik ‘het traject met goed gevolg’ had afgerond. Mmmm... Ik had het iets geloofwaardiger gevonden als ik hier zelf bij aanwezig geweest.”

“Ze deden niets. Ik vond het werk en zij streken € 6.000 op. Toen ik vroeg om te kijken welk soort beroep bij mij zou passen, kreeg ik een test. Helpdesk-medewerker, wat ik jaren heb gedaan, bleek goed te zijn. Dus kon ik daar beter naar solliciteren. Ik heb in totaal zes gesprekken gehad, en het bedrijf streek € 6.000 op. Zo zou je je geld toch niet willen verdienen?”

“Ze sturen je iedere keer naar uitzendbedrijven waar je ook niet serieus wordt genomen en zo weer buiten de deur staat, maar dit is lekker makkelijk, dan hoeven ze zelf niets te doen. Voor dit alles is bijna € 5.000 betaald. Het bedrijf vaart er wel bij en ik ben met lege handen achtergebleven.”

HET ZWARTE GAT VAN DE REÏNTEGRATIE

CONCLUSIE EN VOORSTELLEN SP

- Op grond van de ruim 200 meldingen en onze analyse van de reïntegratiesector komen wij tot de conclusie dat de vele miljarden, die de reïntegratiebedrijven ontvangen, niet goed worden besteed en uit het zicht zijn verdwenen. Dit zijn daarom onze voorstellen:
- Er komt een grondig parlementair onderzoek naar de besteding van de reïntegratiegelden en het nettoresultaat van de geleverde reïntegratietrajecten.
- Arbeidsbemiddeling wordt publiek georganiseerd door arbeidsbemiddelaars; deze krijgen tot taak om werklozen en werkgevers te kennen en bij elkaar te brengen. Ook het bieden van scholing voor een bestaande functie en het bieden van ondersteuning aan de werkgever bij begeleiding op het werk en het regelen van subsidies maakt onderdeel uit van deze publieke arbeidsbemiddeling.
- Voor specialistische begeleiding kunnen gemeenten diensten inkopen.
- Er dient meer aandacht en hulp te zijn bij de situatie van de uitkeringsgerechtigde. Naast de aandacht voor toeleiding naar werk moet er een stabiele thuissituatie worden gecreëerd door te helpen met bijvoorbeeld zorg of schuldenproblematiek.
- * Middelgrote en grote werkgevers worden verplicht om een percentage van hun arbeidsplaatsen open te stellen voor mensen die (deels) arbeidsgehandicapt zijn. De overheid moet het goede voorbeeld geven door zelf ook quota te hanteren.
- Reïntegratie mag alleen door gemeenten en UWV worden aangeboden als er een duidelijk perspectief

HET ZWARTE GAT VAN DE REÏNTEGRATIE

op een reguliere arbeidsplaats is en het reïntegratietraject dit perspectief bewijsbaar vergroot. Het traject moet hierop afgestemd worden.

- Er komen meer mogelijkheden tot het volgen van vakopleidingen; leren en werken worden gecombineerd, bijvoorbeeld in gemeentelijke leer-werkbedrijven.

Bronnen

Jan de Wit, Paul Ulenbelt, Fetsje Visser, “Een schandalige miskleun uit de categorie ‘Betuwelijn’.
Rapportage Meldpunt Klachten Reïntegratie.” (SP, december 2004)

“Leren en werken in de buurt”, voorstel van de SP-fractie, december 2007.

Zie: http://www.sp.nl/werk/nieuwsberichten/5057/071210-het_voorstel_leren_en_werken_in_buurt.html

Begroting ministerie SZW 2008.

CONTACTINFORMATIE

Paul Ulenbelt, SP-Tweede Kamerlid

I www.sp.nl/partij/gekozen/paululenberg_bio.shtml

Paul Lempens, SP-Tweede Kamerlid

E plempens@sp.nl

I www.sp.nl/werk/

Bart van Kent, fractiemedewerker

E bvkent@sp.nl

T (070) 318 38 43

Tweede Kamerfractie SP

Postbus 20018

2500 EA Den Haag

T (070) 318 30 44

F (070) 318 38 03

Landelijk partijbureau SP

Vijverhofstraat 65

3032 SC Rotterdam

T (010) 243 55 55

F (010) 243 55 66

E sp@sp.nl

Voor meer informatie over de SP: www.sp.nl

SP.